

Kiss József

A nemzetközi mérés-technikai szövetség (IMEKO) XVII. világtalálkozójáról

A metrológusok véleménye szerint a metrológia valamennyi tudomány és valamennyi műszaki tevékenység alapja, de ez az alap olyan, mint a fa gyökérzete: nélkülözhetetlen, de általában láthatatlan. Ez az oka, hogy olyan nehéz a döntéshozókat meggyőzni a metrológia fontosságáról, és rávenni őket a műveléséhez illetve fejlesztéséhez szükséges anyagi és erkölcsi források megadására.

Amint tudjuk a metrológia három fontos területet ölel fel:

- a mérések tudománya (kutatás és elmélet)
- a mérések gyakorlata (mérés-technika)
- a mérésügy (jogi és törvényi szabályozás, egyezmények).

Vagyis mindennapi életünk minden területére kiható kérdések megtárgyalására hívták össze, immáron 17. alkalommal, az IMEKO világtalálkozóját.

Amint az köztudott: az IMEKO a nemzeti mérés-technikai/metrológiai egyesületek nemzetközi szövetsége, amely 1958-ban alakult, jelenleg 35 tagszervezete van.

A szövetség céljai: a műszer- és mérés-technika területén elősegíteni a tudományos és műszaki ismeretek nemzetközi áramlását, valamint támogatni a nemzetközi együttműködést a tudósok és mérnökök között a kutatás és az ipar minden területén. A szövetség szakmai munkáját 20 szakbizottságban végzi.

A 17. világtalálkozót a Horvát Metrológiai Szövetség (HMD) szervezte és bonyolította le ez év június 22. és 27. között Cavtat/Dubrovnik-ban. Az összejövétel jelszava: „Metrológia a 3. évezredben” volt. A szervezők 592 előadás-javaslatot kaptak, amelyekből – a Terry Quinn vezette – bizottság mintegy 500 előadást fogadott el; ezek összesen 51 országból – Ausztráliától Zimbabwéig – érkeztek és 19 szakmai területre vonatkoztak. Újdonságnak számít, hogy 22 előadás nemzetközi együttműködésben készült, összesen 32 országbeli szerző által.

A szokásosan szakmai bizottságokra osztott, szűk szakmai területet érintő előadásokon kívül néhány általános érdeklődésre is számot tartó előadás is elhangzott, melyek közül néhány címszerűen:

Megnyitó előadás:

- A nemzetközi metrológia: a métegyezmény növekvő jelentősége (T. Quinn, BIPM).

Nemzetközi szervezetekről:

- EUROMET: célok és eredmények (P. Hetherington, H. Czichos, H. Imai)

Metrológia a kémiában:

- A kémiai metrológia fejlődése Szlovéniában (B. Vovicina, N. Majzen, P. de Bievre, és V. Dolecek).

Kerekasztal megbeszélések témái:

- A bolonyai nyilatkozat szerepe a metrológia egyetemi oktatásában (A. M. da Cruz Serra, P. Regtien).
- A képzés fontossága a metrológia területén (M. Frotta).
- Leszármaztatás a nyomatékmérésben (A. Sawla, D. Peschel).
- Új fejlesztési eredmények a keménységmérés területén (K. Hermann).
- A méréstudomány alapjai (R. Z. Morawski).
- Világméretű metrológiai rendszer kifejlődése (E. Seiler)
- Eszközök karbantartása és hálózatok kiépülése Afrikában (E. Seiler).
- Nano mérések és nano technológiák (P. H. Osana).

A fenti felsorolásból is látszik az – az IMEKO-ra egyébként is jellemző – körülmény, hogy a világtalálkozó témái között megtalálható volt a legújabb tudományos eredmények ismertetésétől, a fejlesztési eredmények bemutatásán át, a fejlődő országok műszergondjainak elemzéséig a metrológia valamennyi időszerű kérdése.

Az IMEKO 11. műszaki bizottsága (TC 11), amelyik a fejlődő országok mérésügyi infrastruktúrájának fejlesztését tűzte ki céljául, magyar javaslatra külön témaként vette fel a mérésügyi háttér szolgáltatások fejlesztésének ügyét.

Az IMEKO 2000. évi kongresszusán magyar közreműködéssel megszervezett kerekasztal megbeszélésen Menyhárd Alfréd (a bizottság magyar tagja) javasolta, hogy a következő kongresszuson külön ülés foglalkozzon a témával. A bizottság elnökének, Dr. E. Seiler (Physikalisch - Technische Bundesanstalt, PTB Braunschweig, Berlin, Németország) valamint a PTB támogatásával megszervezte a Kenya Bureau of Standards (KEBS), Nairobi; Malawi Bureau of Standards (MBS), Blantyre; a marokkói Scientific Instrumentation Laboratory (LIS of National Centre for Scientific and Technical Research, Rabat) és a Standards Organisation of Nigeria (SON); valamint a Network of Users of Scientific Equipment in Southern and Eastern Africa (NUSESA, Zimbabwe) képviselőinek részvételét a világtalálkozón. A külön ülésen a résztvevők megvitatták és értékelték, a PTB pénzügyi támogatásával kialakított, a magyar módszer alkalmazásával megvalósítás alatt álló, helyi szolgáltatási egységek eddigi tapasztalatait. A KEBS, a MBS, a SON és a NUSESA képviselői a világtalálkozón együttműködési megállapodást írtak alá, amelynek eredményeit egy év elmúltával értékelik. A LIS képviselője az ülésre betegsége miatt nem tudott eljönni, de az együttműködésben szintén résztvesznek.

A kereken 600 fő résztvevő között – a tisztségviselőket nem számítva – 12 magyart találhattunk, akik 9 előadást tartottak. A magyar szerzők előadásainak címszerű felsorolása:

- **„Hajtogatott optikai rendszer helyzet-meghatározásra és földfelszín fényképezésre - Javaslat”** (†Greguss Pál, Greguss M. Edit) /greguss.edit@freemail.hu
Az előadást Greguss professzor elhalálása miatt, felesége tartotta meg, aki az általa megadott magyar címről a következőt írta: „ez magyarul így... elég furán és sután hangzik, már csak azért is, mert nem derük ki belőle, hogy ez tulajdonképpen egy kis műhold helyzet-meghatározására és egyidejűleg a földfelszín lefényképezésére szolgáló módszerre tett javaslat”
- **„Műszerügy és -technikai szolgáltatások”** (Menyhárd A.) /A.Menyhard@axelero.hu
- **„A felület dőlésszögének hatása a tapintó érzékelők kalibrálására”** (András E.)/E.Andras@omh.hu
- **„Mérőrendszer mozgó vasúti kocsik súlymérésére”** (Molnár K., Bogár I., Görgényi A., Sujbert L.)molnar.karoly@webmail.hu
- **„Hitelesített súlyok együttes tömegének bizonytalanság becslése”** (Zelenka Z.)/Z.Zelenka@omh.hu

- „*Teljesítmény források torzításának aktív csökkentése*” (Vargha B., Sujbert L.)/vargha@mit.bme.hu
- „*Komplex analitikai eljárás modifikált zeolitok jellemzésére és a biológiai szennyvíztisztításra gyakorolt hatásuk számszerűsítésére*” (Princz P.)/pprincz@living-planet.hu
- „*Komplex gyártási struktúrák felügyelete, a digitális gyár szempontjából*” (Viharos Zs. J., Monostori L., Novák K., Tóth G., Csongrádi Z., Kenderesy T., Sólymosi T., Lőrincz Á., Koródi T.)/viharos@sztaki.hu
- „*Esztergálási forgácsalak osztályozása mesterséges ideghálózat alkalmazásával*” (Viharos Zs. J., Markos L., Szekeres Cs.)/viharos@sztaki.hu

A felsorolásból is láthatjuk honfitársaink nemzetközileg is jelentős, a legkülönbözőbb metrológiai területre vonatkozó tevékenységének keresztmetszetét, szükség esetén részleteket vagy az angol nyelvű előadásszöveget a jelzett címen kérhetünk.

Minden résztvevő megkapta a tanácskozás szinte valamennyi előadását tartalmazó CD-t, amely 2192 oldalnyi anyagot tartalmaz színes ábrákkal; több szempont szerinti keresési lehetőséggel.

A szakmai rendezvények mellett a szokásos ügyviteli tanácskozásokat is megtartották, melyek eredményei közül külön kiemelendő: a szervezet főtitkára a következő három évben is **Kemény Tamás** lesz.

Az IMEKO következő világtalálkozóját 2006. május 7. és 12. között tartják Brazíliában, melynek jelszava: „*A metrológia a fenntartható fejlődésért*” lesz.

További részleteket, felvilágosítást az IMEKO titkárságán (351 15 16) vagy honlapján (www.imeko.org) kaphatunk.

Kedves metrológusok! El lehet kezdeni a következő világtalálkozóra szánt előadások szövegezését; az azokat megalapozó munkához és a szövegezéshez sok sikert kívánok.

